

Profielkeuze en vakkenkeuze

3 MAVO

Schooljaar 2023-2024

Beste leerling (en ouder(s) en/of verzorger(s)),

Op dit moment zit je in 3 mavo en sta je voor de keuze om een examenpakket samen te stellen. Dat zijn de vakken die je vanaf tertiaal 3 gaat volgen en waarin je volgend jaar examen gaat doen. Om deze keuze wat duidelijker te maken, hebben we een paar dingen voor je op papier gezet. Het is handig als je deze voor de informatieavond doorneemt.

Je examenpakket bestaat uit 6 of 7 vakken.

Nederlands en Engels zijn verplicht en daarnaast heb je twee of drie vakken die je profiel bepalen en dan heb je nog ruimte voor vakken als vrije keus.

De profielen in de mavo zijn:

Profiel	Verplicht vak
Economie	economie + wiskunde of Frans of Duits
Techniek	wiskunde + natuurkunde
Groen / Landbouw	wiskunde + biologie of natuurkunde
Zorg en welzijn	biologie + wiskunde of geschiedenis of aardrijkskunde

Omdat veel van de onze leerlingen door willen naar de havo, gaan wij ervan uit dat iedereen - naast Nederlands en Engels - nog vijf vakken kiest (dus zeven in totaal). Het kan zijn dat je met je vakken in meerdere profielen valt.

De vakkeuze vullen de leerlingen zelf in op Zermelo. Instructies hiervoor worden bij de informatieavond gegeven.

Een mavodiploma geeft toegang tot MBO niveau 3/MBO niveau 4. Een mavodiploma met zeven vakken geeft toegang tot de havo. De profielen van de havo zijn anders dan die van de mavo. Hierover krijgt u tijdens de informatieavond meer informatie.

Wat kun je verwachten

Hieronder volgt per vak een stukje informatie over wat je van dit vak tijdens 4 mavo kunt verwachten:

Nederlands (verplicht)

Bij Nederlands zijn in de bovenbouw veel onderdelen hetzelfde als in de onderbouw, al gaat het niveau natuurlijk wel omhoog. Zo gaan we verder met debatteren, werken we aan lees- en schrijfvaardigheid en lees je als vanouds weer boeken. Dat betekent niet dat alles hetzelfde is als in de onderbouw. Van de jeugdboeken neem je afscheid en je leest vooral volwassenliteratuur. Over acht titels krijg je in tertiaal 2 van het 4e jaar een schriftelijk schoolexamen over. Grammatica en Spelling heb je in 3 mavo afgerond. Je eindexamen zal bestaan uit leesvaardigheid en schrijfvaardigheid (zakelijke brief/e-mail of een artikel)

Engels een onmisbaar kernvak (verplicht)

De profielkeuze is vaak lastig, maar over het vak Engels hoef je niet te twijfelen: dat krijg je volgend jaar sowieso weer! Toch is het misschien leuk om te weten wat we volgend jaar gaan doen, want Engels in de bovenbouw is namelijk toch iets anders dan in de onderbouw.

In de bovenbouw werk je voornamelijk aan de vaardigheden: lezen, luisteren, spreken en schrijven. Dit doe je bijvoorbeeld aan de hand van modules waarin alle vaardigheden samen komen. Je gaat leren brieven schrijven en lekker vlot kletsen in het Engels. Maar natuurlijk zal je ook werken aan de versterking van jouw grammaticale kennis en de vergroting van je woordenschat. Dit doen we allemaal aan de hand van korte verhalen, films, en uitdagende opdrachten (zoals ontdekken hoe iemand nou precies vermoord is – CSI style) zodat we de wereld en het nieuws ook de klas in halen.

Engels is dus een onmisbaar, afwisselend vak waarmee jij later alle kanten op kunt!

Duits

Fijn dat je voor Duits gekozen hebt! Om te weten wat er op je afkomt, hebben we hier het belangrijkste wat je wilt weten voor je opgeschreven.

In 4 mavo komen alle lijnen van klas 1, 2 en 3 samen: vanaf de 1^e klas heb je in ieder hoofdstuk gewerkt aan lezen, luisteren, schrijven en spreken. In de 4^e klas laat je nu zien wat je allemaal geleerd hebt!

In klas 4 gaat het erom alles wat je al eerder geleerd hebt (of eventueel had moeten leren) opfrist en veel traint voor de examens.

Bij het trainen van de genoemde vaardigheden zorgen we voor een heel concrete aanpak: we oefenen precies met dat wat je voor je examens nodig hebt. Ga met de aangeboden oefenstof direct goed aan de gang en je zult zien dat het werkt!

In de regel is het examen voor iedereen die zich goed inspant ook goed te doen: daarvoor is het wel nodig dat je met een open instelling en frisse moed in de vierde klas aan het werk gaat en blijft!

Frans

Wat leuk dat je Frans gaat kiezen!

Frankrijk is al sinds jaren vakantieland nummer 1 voor Nederlanders 😊

Heb je in de onderbouw een voldoende voor Frans, dan kan je er zo goed als zeker van zijn dat je in je examenjaar ook een dikke voldoende op je examencijferlijst haalt.

Daar gaan wij samen voor zorgen. De docent Frans gaat je heel goed begeleiden en helpen. Wij maken hele leuke lessen en zorgen ervoor dat je je later goed kunt redden in Frankrijk èn dat je ook allerlei leuke weetjes leert over dat mooie land.

Als je vaak op vakantie gaat naar Frankrijk, is het handig om Frans te spreken.

Maar ook als je bijvoorbeeld wilt gaan werken in de festival- of evenementenwereld, de modewereld, het toerisme of luchtvaart (Air France/KLM). Of als je later wilt gaan werken bij Peugeot, Renault of Citroen is het handig dat je een beetje Frans spreekt.

De docent oefent met jou in de les de soorten opdrachten die je ook op je schoolexamen krijgt.

Zo starten we met het leren schrijven van een eenvoudige brief. Dit is het eerste schoolexamen onderdeel.

We gaan luistervaardigheid oefenen voor het tweede schoolexamen met behulp van leuke Franse hitjes en oefenluistertoetsen. Deze lijken veel op de echte luistertoets die je voor je schoolexamen krijgt.

Het derde schoolexamen is een kleine presentatie waarin je jezelf voorstelt. Uiteindelijk bereik je het A2 niveau voor alle vaardigheden, waarmee goed in staat bent om eenvoudig Frans te spreken en te verstaan als je in Frankrijk bent.

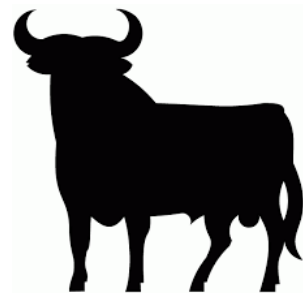
Wij vinden het ontzettend leuk om je in de les te zien! Bienvenue!

Spaans ¡Hablamos todos español!

Steeds meer mensen willen tegenwoordig de Spaanse taal leren. Dat is ook niet zo gek, want het Spaans is een wereldtaal en wordt buiten Spanje in nog 22 andere landen gesproken. Het is daarom voor ruim 300 miljoen mensen de moedertaal. Daarnaast wordt de Spaanstalige wereld steeds belangrijker voor de wereldeconomie en heeft het een heel rijke en diverse cultuur. Wanneer je Spaans als eindexamenvak kiest, maak je daarom niet alleen kennis met de taal maar ook met de Spaanstalige cultuur en literatuur.

We richten ons in de bovenbouw met name op de vijf vaardigheden van een taal: leesvaardigheid, schrijfvaardigheid, luistervaardigheid, spreekvaardigheid en gespreksvaardigheid. Dit houdt in dat je, naast de traditionele grammaticaregeltjes, vooral leert communiceren in het Spaans. De docenten spreken veel Spaans tijdens de lessen, waardoor je de taal extra snel leert.

Geschiedenis

In 4 mavo behandelen we bij geschiedenis misschien wel het interessantste deel van de onderwerpen uit de geschiedenis. Bijvoorbeeld de wereldoorlogen, de Koude Oorlog, het ontstaan van jeugdculturen (die van jullie dus!) maar ook hoe de wereld van de afgelopen 30 jaar zich heeft ontwikkeld tot hoe die er nu

uitziet. Alles wat je de afgelopen jaren hebt geoefend komt terug: wanneer is informatie betrouwbaar, wanneer is een bron bruikbaar, onderscheid tussen oorzaak en gevolg en het inleven in mensen van vroeger en nu. Je doet onderzoek naar een persoon en je favoriete stukje geschiedenis uit de twintigste eeuw. We willen jou graag horen vertellen wat je weet, dus we sluiten af met een mondeling over jouw onderzoek. Spannend, maar daar helpen we je natuurlijk bij. Zo ga je uitstekend voorbereid het centraal examen van het vak geschiedenis in!

Aardrijkskunde... dat is jouw wereld!

Met aardrijkskunde in je pakket leer je goed te kijken naar de wereld om je heen. Het is jouw wereld, waarin iedere dag weer grote en kleine veranderingen plaatsvinden.

Een groot deel daarvan heeft invloed op jouw leven en jouw toekomst. Het vak aardrijkskunde van nu gaat niet over topografie of het beschrijven van landen. Het gaat over problemen waar Nederland, Europa en de wereld de komende jaren mee te maken krijgen. Waar je aan kunt denken? Nou, aan de transitie van energie, klimaatverandering, vluchtelingenproblematiek, en hoe voeden we al die monden, met de groeiende wereldbevolking, en hebben we wel genoeg water voor iedereen? Hoe beschermen we ons tegen de stijgende zeespiegel en welke gevolgen heeft iedere beslissing die we nemen?

Allemaal zaken die je bij aardrijkskunde leert begrijpen en in verband leert brengen met andere ontwikkelingen.

Maar aardrijkskunde biedt je ook een goede ondergrond voor jouw toekomstige baan. Geografische Informatie Systemen vormen een medium binnen steeds meer IT-toepassingen. Op steeds meer plekken in de wereld zijn specialisten nodig voor watermanagement en stadsplanning. En beleidsmakers en adviseurs voor een duurzame samenleving moeten breed georiënteerd zijn en verbanden kunnen zien. We gebruiken in de les extra opdrachten om de stof beter te begrijpen. Voor veel vervolgoopleidingen biedt aardrijkskunde een meerwaarde, want je leert op verschillende manieren naar een probleem te kijken en kunt oplossingen bedenken: jij hebt met aardrijkskunde geleerd om jouw wereld beter te begrijpen.

Aardrijkskunde in de derde en vierde klas mavo, omvat onderwerpen als arm en rijk, water, energie, grenzen en identiteit, weer en klimaat, en bevolking en ruimte. We hebben maar één aarde, en daar moeten we duurzaam mee omgaan. Hoe dat kan? Dat leer je bij aardrijkskunde. Aardrijkskunde kan een profielvak zijn als je geen wiskunde wilt kiezen.

Economie

Wat kun je verwachten bij economie in de vierde klas?

Je werkt toe naar het examen, alle stof van 4 mavo kan teruggevraagd worden op het examen. Het zijn bijna allemaal nieuwe onderwerpen zoals arbeid en productie, overheid en bestuur en internationale ontwikkelingen. Een onderwerp, namelijk consumptie heb je in de derde klas al gehad en dat herhalen we. Als je het werk goed bijhoudt is het goed te doen. Naast theorie heb je ook de rekenopgaven. Het boek ken je al, want de indeling is hetzelfde als in de derde klas.

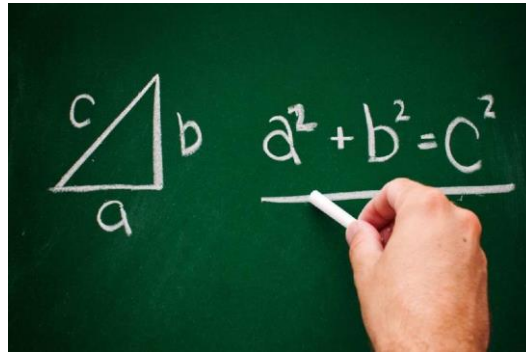
Economie is een veel gekozen vak, omdat je het in vervolgoopleidingen vaak nodig hebt. Bovendien is economie natuurlijk veel in het nieuws, omdat het een wereldvak is.

Wiskunde

Waarom kies je wiskunde? Omdat je het leuk vindt! Natuurlijk zijn er veel vervolgoopleidingen waar wiskunde nodig is. In de bovenbouw zorgen we bij wiskunde dat je na het Comenius goed kan aansluiten op die opleidingen die daar om vragen. Dat kan ook havo zijn en ook daar geldt dat de meeste vervolgoopleidingen graag willen dat je wiskunde hebt gehad op de middelbare school. We leren je bij wiskunde om op een systematische manier problemen op te lossen. Daarom zeggen we ook vaak dat het antwoord niet belangrijk is (want

dat specifieke sommetje krijg je toch nooit meer), maar dat we willen zien hoe jij stap voor stap tot een oplossing komt en daar heb je bij elke opleiding iets aan. We gaan in de bovenbouw verder met alles wat je in de onderbouw gehad hebt en daar komen nog een paar nieuwe onderwerpen bij. Er zal dus veel herhaling zijn en we gaan veel trainen met examenopdrachten, zodat je went aan de hoeveelheid tekst en leert hoe je dat aan moet pakken.

IT&M

Voor IT en Media geldt een ander programma dan voor veel andere vakken. IT&M is wel een examenvak maar heeft geen eindexamen. IT&M wordt dus afgesloten met het cijfer dat je voor je schoolexamens haalt.

Hoe ziet dat eruit?

In 3 mavo heb je kennism gemaakt met verschillende basisvaardigheden. Je hebt iets meegekregen over Office, hardware, informatievaardigheden, het maken van een film, het bewerken van foto's en een stuk mediawijsheid.

In 4 mavo ga je aan de slag met een eigen project waarbij je een onderwerp kiest en je daarin gaat verdiepen en bekwamen. Het eindresultaat ga je aan ouders en medeleerlingen presenteren. Je kunt denken aan het maken van een eigen game, het bouwen van een eigen computer of netwerk, een app creëren of een eigen animatie/film neerzetten.

Kortom, een vak waarbij je veel ruimte krijgt om met IT en/of Media aan de slag te gaan. Wil je later iets met film/computer/kunst doen of ben je graag bezig met computers, dan kan dit een prima keuze zijn.

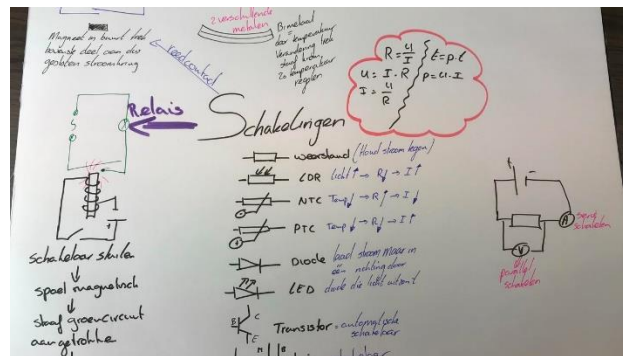
Natuurkunde (NASK 1)

Nask1/natuurkunde gaat over de wereld om je heen: je leert welke natuurwetten er zitten achter alledaagse dingen, zoals de kleur van de lucht of het opladen van je mobiele telefoon.

In 4 mavo gaan we dieper in op onderwerpen die je in de onderbouw al hebt gezien, zoals beweging, krachten, licht en elektriciteit. Daarnaast komen ook onderwerpen zoals het gebruik van de juiste materialen, warmte, geluid, het weer, druk, straling en radioactiviteit aan de orde. Je leert niet alleen om berekeningen uit te voeren en om te gaan met formules, je leert ook om te beschrijven en te beredeneren wat er in de wereld om je heen gebeurt.

Zoals je gewend bent bij nask1, maken we ook in 4 mavo gebruik van zowel papieren als digitale leermiddelen. Ook doen we regelmatig demonstratiepractica en voer je zelf practica uit.

Ben je geïnteresseerd in het vak, ben je bereid om ervoor te werken en ging het je goed af in de onderbouw, dan zou het in de bovenbouw ook goed moeten komen. Twijfel je nog? Overleg met je docent!

Scheikunde (NASK 2)

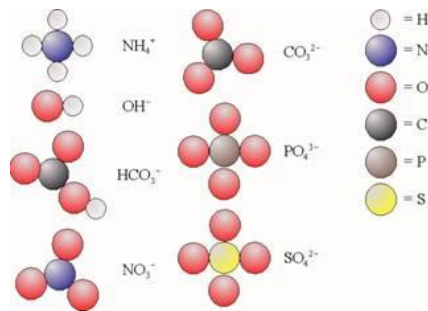
In klas 2 en 3 heb je kennism gemaakt met het vak scheikunde in NaSk.

Scheikunde is eigenlijk voor alle mensen van belang. Je kunt scheikunde tegenwoordig niet meer wegdenken uit onze maatschappij. Een chemicus houdt zich bezig met het maken van nieuwe kunststoffen of medicijnen. Hij bewaakt het milieu (zonder chemische analyses is milieuverontreiniging niet op te sporen en op te ruimen) en bij levensmiddelen bemoeit hij zich met de controle van wat wij eten. Wie kent niet de toevoegingen aan ons voedsel, die onze gezondheid bevorderen, zoals vitamines. Het vak scheikunde is eigenlijk voor iedereen belangrijk. Voor een groot aantal beroepen is een goede basis van scheikunde heel handig, bijvoorbeeld: dierenartsassistent, levensmiddelentechnoloog, doktersassistent, tandartsassistent, milieu-inspecteur en nog vele andere beroepen. In klas 4 gaan we verder werken aan de toepassing van molecuulformules in reactievergelijkingen. Scheikunde bestaat voor een groot deel uit leerwerk, maar ook inzicht is belangrijk. Onderwerpen die in de scheikunde aan de orde komen, zijn chemische reacties, koolstofchemie, zouten, zuren en basen. Wat verwachten we van jou?

- Inzet, motivatie en zelfwerkzaamheid. Vier uur scheikunde in de week betekent dat je veel stof in een week aangeboden krijgt. Je zult alles goed bij moeten houden (huiswerk en werk in de les) want er moet goed en serieus doorgewerkt worden. Dit betekent natuurlijk niet alleen theoretisch maar ook bij de practica.

- Voorkennis. Als je met de stof van scheikunde in klas 2 en 3 bij NaSk goed uit de voeten kunt, moet bij voldoende inzet scheikunde in 4 mavo niet zo'n probleem zijn.
- Vaardigheden. Bij het vak scheikunde gaan we ervan uit dat je een aantal vaardigheden onder de knie hebt. De belangrijkste zijn: rekenvaardigheid, leesvaardigheid, samenwerken en doorzettingsvermogen.

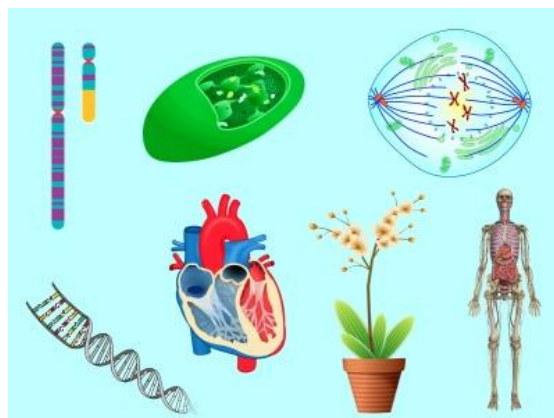
NASK 2 is een keuzevak bij alle sectoren. Verder is het een verplicht vak als je wilt doorstromen naar de havo in het profiel N&T en N&G.

Biologie

Als je in 3 mavo voor biologie kiest, dan neem je dit mooie vak mee in de bovenbouw en doe je er examen in. De basis van biologie heb je in de eerste en de tweede klas al gelegd. Biologie gaat om leven en energie, en de twee zaken die dus steeds weer naar voren komen zijn verbranding en fotosynthese. In 4 mavo krijg je naast herhaling van de thema's die je al kent ook nieuwe stof. Ecologie komt aan bod, waarbij we kijken naar de samenhang tussen dieren en hun omgeving. Afweer is een nieuw onderwerp, hierbij kijken we naar je immuunsysteem en hoe je lichaam ziektes bestrijdt. Ook zijn er in de bovenbouw practica. Microscopie en het ontleden van een vissenkop staan in het PTA.

Het examen zelf is vaak een kwestie van leren en goed lezen 😊

Tekenen

Tekenen is echt zoveel meer dan alleen maar met een potlood op papier werken, het komt namelijk bij allerlei beroepen van pas. De kunst van Banksy, het station van Rotterdam CS, de nieuwste sneakers van Nike, het logo van Spotify of de videoclip van Beyoncé - al deze ideeën, producten en ontwerpen beginnen met het maken van tekeningen!

Het vak tekenen bestaat naast praktijk ook uit theorie. De helft van de lessen zal de docent je meenemen in de wereld van de Beeldende Kunst. Onderwerpen als architectuur, fotografie en vormgeving komen ook aan bod.

Tijdens de praktijklessen maak je een eigen leporello, dit kun je zien als een tekendagboek. Het is de bedoeling dat je het hele jaar in je leporello tekeningen gaat maken om beter te worden in tekenen en om een eigen stijl te ontwikkelen of te ontdekken.

Daarnaast zul je tijdens verschillende opdrachten allerlei technieken leren waarbij je af en toe wordt uitgedaagd om iets nieuws te proberen. Zo zal je onder andere leren aquarelleren, perspectief tekenen, portret tekenen, schilderen en werken met houtskool.

De theorielessen gaan in 4 mavo vooral over het beschouwen (bekijken) van kunst. Je zult leren begrijpen waarom een kunstenaar iets heeft gemaakt en wat het verhaal achter het kunstwerk is. Kortom, bij zowel de praktijk als de theorie is het belangrijk om goed te kijken, hierin zul je goed worden getraind.

Handvaardigheid

Als je handvaardigheid kiest, ga je je verdiepen in een beeldend vak. Je gaat 3d werkstukken maken en je gaat ook de theorie van kunst, vormgeving en architectuur leren kennen. In de 4^e klas heb je gemiddeld 4 lessen per week handvaardigheid. Je maakt dus veel en grote en ingewikkelde werkstukken. De theorie zal ongeveer 1 lesuur per week zijn. Je krijgt over de theorie ook schriftelijke toetsen. Dus je zal ook moeten leren voor dit vak. Aan het einde van het jaar ga je ook een Centraal Examen doen, zowel voor de praktijk als voor de theorie. Als je het leuk vindt om iets met je handen te maken en als je geïnteresseerd bent in kunst, vormgeving en in de vraag wat mooi is en wat niet, dan moet je zeker handvaardigheid kiezen!

Muziek

Als je muziek als examenvak kiest, heb je een paar uur per week muziekles. In de les doen we heel veel praktijk. Je kiest 1 (of 2) instrument(en) en daar ga je heel goed in worden. Je speelt in bandjes, in duo's en misschien ook wel een keertje solo. Iedere twee weken krijg je een nieuwe praktijkopdracht die je in de klas uitvoert.

Ook gaan we veel muziek luisteren in de les. Pop, rock, jazz en klassiek. Je leert instrumenten herkennen, noten lezen en wat *pianissimo* betekent bijvoorbeeld.

Het muziekexamen bestaat uit twee onderdelen, praktijk en theorie. Het praktijkexamen is een groot concert, ook wel "voorspeelavond" genoemd. Je gaat dan, met je hele klas, optreden op het grote podium in de aula. Dit is natuurlijk ontzettend spannend, maar vooral een hele gave ervaring! Het theorie-examen is een luisterexamen. Je krijgt muziekfragmenten te horen en moet daar dan vragen over beantwoorden. Dit examen doe je achter de computer, je mag dan zelf bepalen hoe snel je gaat en hoe vaak je een fragment wilt horen.

Veel gestelde vragen:

- 🎵 Mag je ook muziek kiezen als je (nog geen) instrument kunt bespelen?
🎵 *Dat mag, maar dan moet je in de les wel hard oefenen op het instrument dat je kiest.*
- 🎵 Is zang ook een instrument?
🎵 *Jazeker!*
- 🎵 Moet je noten kunnen lezen?
🎵 *Nee, dat leer je in de les.*
- 🎵 Ik speel een instrument, moet ik muziek kiezen?
🎵 *Absoluut!*
- 🎵 Ik vind het heel eng om te moeten optreden, kan ik dan toch wel muziek kiezen?
🎵 *Ja, dat kan. In de les oefenen we heel veel op optreden. Dan lukt het je aan het eind van het schooljaar zeker om op te treden!*